

8 НАПРЫКАНЦЫ ПОЎНЫ ПЛАКАТ!

У Палацы мастацтваў працуе выстава да стагоддзя беларускага плаката

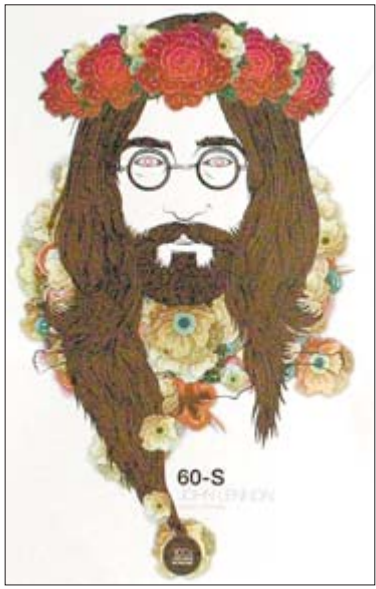
Памяшканне сталічнага Палаца мастацтваў насялілі творы з розных часоў беларускай гісторыі. Гэта шляхціцы і калгаснікі, інтэлігенты і рабочыя, мастакі і літаратары, нават «зоркі» сусветнай поп- і рок-культуры. Вобразы гэтых жывуць на беларускім плакате, гісторыя якога налічвае вось ужо стагоддзе. І менавіта гэтай даце прысвечана выстава «100 год беларускаму плакату», арганізатарам якой з'яўляецца Беларускі саюз мастакоў. Першы беларускі плакат у друкаваным выглядзе выйшаў у 1913 годзе і быў прысвечаны 1-й краёвай выставе хатняга вырабу і народнага штуркуства ў Вільні. Плакат стварыў мастак Фердынанд Рушчыц. Праўда, на жаль, арыгінал менавіта гэтага плаката не захаваўся.

Наогул, карані плакатнага мастацтва трэба шукаць у XVI-XVII ста-

годдзя. Тады панегірычныя гравюры, якія інфармавалі пра навуковыя ці іншыя дасягненні, друкаваліся ў выглядзе гравюр з тэкстам. Сярод першых такіх беларускіх гравюр-плакатаў варта адзначыць працу Францішка Скарыны «Панегірык братаў Скарыньскіх», награвіраваны ў 1604 годзе ў Нясвіжы Тамашом Макоўскім.

Аднымі з першых заснавальнікаў беларускага плаката былі Карусь Каганец, Фердынанд Рушчыц, Язэп Драздовіч, Павел Гуткоўскі ды іншыя. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ў жанры плаката на Беларусі актыўна працавалі Заір Азгур, Іван Ахромчык, Яўген Зайцаў, Мікалай Гудзіў, Анатоль Волкаў.

Плакатнае мастацтва ў Беларусі, як часткі Савецкага Саюза, заўжды актыўна развівалася, таму што плакат быў добрым спосабам прапагандыскага ўздзеяння. У 1948 годзе праводзіцца «I-ы Рэспублі-

канскі конкурс плаката», а ў 1961 годзе ствараецца секцыя плаката пры творчым саюзе. Пачынаючы з 1966 года, у Беларусі працуе «Агітплакат» Саюза мастакоў БССР, які згуртаваў і выхаваў таленавітых плакатыстаў. Асабліва ўздым развіцця беларускага плаката прыходзіцца на 70—90-я гады XX стагоддзя. У гэты час актыўна працуюць Леанід Замах, Арлен Кашкурэвіч, Тарфим Ігнаценка, Ізраіль Радунскі, Уладзімір Крукоўскі, Віктар Філімонаў, Мікалай Стома, Людміла Кальмаева, Уладзімір Васюк, Віктар Смайла, Юры Дзеве, Уладзімір Цясляр, Сяргей Войчанка, Андрэй Шалюта, Уладзімір Шчарбін, Анатоль Отчык ды іншыя.

Вось цяпер увялі, што плакаты ўсіх вышэйпералічаных аўтараў вы можаце на ўласныя вочы пабачыць у Палацы мастацтваў. Прычым большасць з іх — арыгінальныя, надрукаваныя ў часы стварэння.

Выстава працуе да 15 снежня з 11.00 да 19.00 гадзін штодзённа, акрамя панядзелка.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

Арганная сенсацыя ў Віцебску

У правінцыйным Віцебску адбываецца тое, што толькі потым будзе ў Маскве ці сталіцах іншых краін. Сёння тут можна паслухаць «зорак» класічнай музыкі, вядомых ва ўсім свеце. А ўсё таму, што ў горадзе праходзіць міжнародны музычны фестываль імя Івана Іванавіча Салярцкага.

Салярцінскі — вядомы на ўсё свет музыкантаў, тэатральны і музычны крытык, паліглот — нарадзіўся ў горадзе над Заходняй Дзвіной у снежні 1902 года. Пражыў у Віцебску 18 гадоў, потым вучыўся і выкладаў у Санкт-Пецярбургу, а памёр у Новасібірску ў 1944 годзе.

— Традыцыйны фест імя Салярцкага, які праходзіць гэтымі днямі, традыцыйна сабраў «зорак» сусветнай велічыні, выступленні якіх распісаны на гады наперад. Ужо чворць стагоддзя ў Віцебск прыязджаюць самыя запатрабаваныя ў свеце выканаўцы. І гэта ў горад, дзе няма опернага тэатра, а вялікі сімфанічны аркестр толькі на стадыі стварэння. Пры гэтым заснавальнік фестывалю — у праўдзі арганізатар працы, культуры і справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Віцебская абласная філармонія — зрабілі так, каб лепшых выканаўцаў свету жыхары Віцебска і госці горада маглі паслухаць за вельмі сімвалічную цану — прыкладна 50 тысяч рублёў за квіток, — паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў арганізатыйным камітэце фестывалю.

Землякоў не забываем!
Віншам нашых вяскоўцаў, усіх землякоў з надыходзячым Новым годам і Калядамі.
Жадаем вам цэла нашых срэць і бацькоўскіх хат, святочнага настрою і новых здыжненняў у будучым годзе. Калі ласка, пішыце нам і сярбіце са «Звяздой»!
З павагай, Пётр Міхайлавіч ПІШ, дырэктар ААТ «Радзіма» Пружанскага раёна.
УНП 200026602.

Да ведама

ПІРАТЭХНІКУ — ПАД ПІЛЬНУЮ ЎВАГУ

У сталіцы стартвала традыцыйная перадавагодняя аперацыя па спыненні незаконнага абарачэння піратэхнічнай прадукцыі.

Як адзначылі ва ўпраўленні аховы правапарадку і прафілактыкі ГУУС Мінгарвыканкама, райдавамі паваркамі будучы ахоплены ўсе без выключэння гандлёвыя пункты горада, у тым ліку буйныя рынкі. Пры гэтым супрацоўнікі міліцыі будучы працаваць як у фарменным адзенні, так і ў цывільным. У апошнім выпадку праваахоўнікі будучы арыентаваны на выяўленне падпольных распускоўджальнікаў някасных піратэхнічных вырабаў. Акрамя міліцыйскіх падраздзяленняў, у рэйдах возьмуць удзел і прадстаўнікі Міністэрства па падатках і зборах, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Аперацыя будзе доўжыцца да 9 студзеня наступнага года, аднак рэйдавыя мерапрыемствы запланаваныя да канца сезона.

Дарчы, з аналагічным перыяд 2012-2013 гадоў супрацоўнікі сталічнай міліцыі канфіскавалі звыш 270 тысяч адзінак піратэхнічных вырабаў, а ў дачыненні да парушальнікаў было складзена амаль 120 адміністрацыйных працалюкаў.

Сяргей РАСОЎКА.

Траўматалогія і артапедыя

ХРАСТОК ПАД ЗАМЕНУ

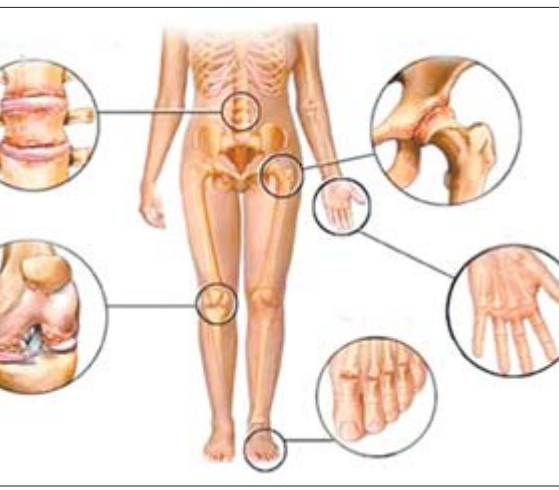
Амаль 940 тысяч выпадкаў захворванняў коснамышачнай сістэмы зарэгістравана ў нашай краіне. У апошнія дзесяцігоддзі значна вырасла такая захваральнасць сярод дзяцей і падлеткаў. Расце яна і сярод дарослых. Наогул, коснамышачныя захворванні ўваходзяць у тройку найбольш распаўсюджаных груп захворванняў сярод дарослага насельніцтва Беларусі, Расіі, некаторых краін Еўропы (пасля хвароб сістэмы кровазвароту і органаў дыхання). На гэтую тэму падчас анлайн-канферэнцыі ў БЕЛТА размаўлялі старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі паталогіі суставаў і спартыўнай траўмы Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру траўматалогіі і артапедыі, кандыдат медыцынскіх навук Александр МУРЗІЧ і загадчык лабараторыі траўматычных пашкодванняў пазваночніка і спіногна мозга РНПЦ траўматалогіі і артапедыі, кандыдат медыцынскіх навук Андрэй МАЗУРЭНКА.

Паводле іх слоў, кожны трэці ва ўзросце 50-60 гадоў мае тыя ці іншыя правы астаэартрозы. Праблемы з суставамі ёсць у кожнага другога 70-гадовага. Сярод прычын «амаладжання» гэтых праблем называюць прыроджанае змяненне суставаў і пазваночніка (дысплазія, недаразвіццё сегментаў канечнасцяў), лішняя вага, цукровы дыябет, парушэнні эндарынальнай сістэмы. Акрамя таго, траўмы суставаў і канечнасцяў, празмерная нагрузка на суставы.

Кожная паталогія патрабуе сваёй прафілактыкі і лячэння. Вядома, што ў цэлым лад жыцця і харчаванне аказваюць прамы ўплыў на развіццё і функцыю суставаў. У большай частцы пацыентаў, якія лечацца ў аддзяленнях цэнтру траўматалогіі і артапедыі, — лішняя вага. Як правіла, такія пацыенты не толькі маюць лішак вугляводу і тлущчаў у рацыёне, але і недастаткова рухаюцца. Лячэбная фізікультура, збалансаванае харчаванне з дастатковай колькасцю фруктаў і

гародніны служыць не толькі прафілактыкай, але і з'яўляецца адным з момантаў лячэння.

— Падпяніама можа ўзмацняць праблемы з суставамі, — тлумачыць Андрэй Мазурэнка. — Падтрымлваец функцыя суставаў, у тым ліку пазваночніка, дапамагаюць размешчаныя вакол мышцы. Механізм не статычны. Мы добра ведаем па касманautaх, як цяжка чалавеку вярнуцца з нерухомаці да звычайнага жыцця...

Праблема астаэпарозу была і застаецца актуальнай для жанчын ва ўзросце пасля 50 гадоў. Астаэпароз прыводзіць да дэфармацыі пазванкоў, суставаў, болевых адчуванняў. У гэтай катэгорыі хворых амаль намагаюцца дабіцца атрымання сутачнай патрэбы кальцыю і вітаміну Д3 з дапамогай збалансаванага харчавання. Асабліва ў зімовы час. У Беларусі мала сонечных дзён на працягу года, у рацыёне вельмі мала малочных прадуктаў. Таму патрабуецца карэкцыя вітамінамі.

Спорт-тайм

«ДНЯПРО» ЗАХАВАЎ МЕСЦА Ў ВЫШЭЙШАЙ ЛІЗЕ

Цяжкая вікторыя нашага баскетбольнага флагама, паражэнне хакейнага «Дынама» і першая перамога валеيبольнага «Шахцэра» ў адкрытым першыстве Расіі. «Звязда» прыгадвае самыя цікавыя падзеі ў айчынным спорце за апошнія дні.

- Але спачатку пра футболь.** Магілёўскі «Дняпро» захаваў прапіску ў вышэйшай лізе. Нагадаем, што па выніках турніру магілёўцы занялі перадапошнюю пазіцыю, а таму месца пад сонцам давалася адстойваць у двухматчавым супрацьстаянні з «Гарадзеяй», другім клубам першай лігі. Малодшыя па ранжыру прадэманстравалі характар і ў пэўныя моманты выглядалі не горш за вядомага саперніка. Першы паядынак завяршыўся перамогай каманды з усходу (3:1). Пры гэтым «цукровая дружына» не разлівала панельці. Другі завяршыўся нічыёй (0:0). «Усе бачылі, што і мы, напэўна, былі варты выхату ў вышэйшай лігу, — прызнаўся пасля гульні Андрэй Кіпра, галоўны трэнер «Гарадзеі». — Я лічу, каманда змагалася на роўных з прадстаўніком вышэйшай лігі».
- У чарговым матчы Еўрачэленджа «Цмокі-Мінск» у напружаным барэбце перайгралі румынскі «Тыргу-Мурэш» (84:82).** Беларусь маюць на свайм рахунку 7 балаў і працягваюць барэбцу за выхад у ПЛЭ-оф еўракубка. А вось у Адзінай лізе ВТБ Беларусь стасупілі «Трумффу» з Любэцаў (71:80) і пакуль знаходзяцца на трэцяй пазіцыі падгрупы В.
- Парадаваў аматараў валеибольнага саборнага «Шахцэра».** «Гарнікі» ў гэтым сезоне атрымали першую перамогу ў адкрытым чэмпіянаце Расіі. Салігорцы ўпэўнена на сваёй пляцоўцы перамаглі каманду «Грозны» — 3:0. Пасля пеці тур у айчынным клуб займае 11-е месца з 16 удзельніцаў чэмпіянату Расіі.
- Таццяна Драздоўская перамагла ў Мельбурне ў этапе Кубка свету па парусным спорце.** З дзесяці гонак у класе «Лазер-Радыйл» беларуская яхтменка шасць разоў станавілася першай. Нагадаем, што Таццяна з'яўляецца сябрам пераможцаў чэмпіянату Еўропы-2012 і ўдзельніцай чатырох Алімпійскіх гульніаў.
- На вяхадных адбыліся першыя эстафетныя гонкі ў сезоне па біятлоне.** Праўда, аўстрыйскі Хахфіцэр не ўзняў беларусак на п'эдэстал. Першае месца заняла жаночая каманда Украіны. Нашы біятлісткі размяліліся на сямой пазіцыі. Але ж не было б і гэтага, калі не б Дар'я Домрачава, якая на сваім этапе пераагнула некалькіх біятлістак. Пасля выдатнага

старту Надзеі Скардзіна, якая эстафетна перадавала першай сярод удзельніц, Людміла Калінічкі і Настася Дубарзава «прынесли» Домрачавай адставанне ад лідара амаль у дзве хвіліны... У спрынце Домрачава прыйшла на фініш 36-й, а ў гоцы пераследавання — 11-й.

Тарас ШЧЫРЫ

Даты Падзеі Людзі

1852 год — нарадзіўся (вёска Нача, цяпер Воранаўскі раён Кракаўскай АН. Адукацыю атрымаў у Вільні. З 1872 года жыў на радзіме, даследаваў археалагічныя помнікі ў Беларусі і Літве. Першым з беларускіх археолагаў раскапаў 16 кургану і 376 каменных магіль тыпу жалыніку XIII-XIV стагоддзяў і пачаў выконваць хімічныя аналізы старажытных знаходак. Вывуцаў эвалюцыйна абраду пахавання са старажытнасці да часу ВКЛ. Падняў праблему даследавання Чорнай Русі як гістарычнай з'явы, асаблівае значэнне надаваў геаграфічным фактарам яе засялення, распачаў спробу даць прыкладную ханалогію змены культуры гэтага рэгіёна. Частку матэрыялаў сваёй калекцыі перадаў у музей Кракава, Пецярбурга, Масквы. Аўтар прац, прысвечаных археалагічным знаходкам і раскопкам, а таксама гісторыі і прыродзе Беларусі і Літвы. Памёр у 1919 годзе.

1870 год — нарадзіўся (былі маёнтка Багданава, цяпер Валожынскі раён Мінскай вобласці) Фердынанд Рушчыц, жывапісец, графік, тэатральны мастак і педагог. Творчасць звязана з мастацкім жыццём Беларусі, Польшчы і Літвы. Вучыўся ў К. Ермалава ў Мінску, у 1897 годзе скончыў Пецярбургскую акадэмію мастацтваў. У 1904-1907 гадах — прафесар Школы прыгожых мастацтваў у Варшаве, Кракаўскай акадэміі мастацтваў, аддзялення прыгожых мастацтваў Віленскага ўніверсітэта (1919-1932). Творчасці раняга перыяду ўласцівыя рэалістычныя рысы роднай прыроды. Занаў ўплыў імпрэсіянізму і стылю «мадэрн». Сярод карцін: «Мінск зімо», «Млын ноччу», «Па свеце», «Зямля» і інш. Працаваў таксама ў графіцы: выканаў ілюстрацыі да перыядычных выданняў Вільні, Варшавы, Кракава. Аўтар станковых работ «Сям'я», «Аўтапартрэт», «Дрэвы над вадой» і інш. Афарміў шэраг спектакляў у тэатры ў Вільні. Памёр у 1936 годзе.

1901 год — адбылося першае прысуджэнне Нобелеўскай прэміі, самай буйной і прэстыжнай прэміі ў свеце, заснаванай у 1900 годзе ў адпаведнасці з заавяшчаннем Альфрэда Нобеля, вядомага філантрапа, вынаходніка дынаміта. Традыцыйным днём уручэння прэміі, якія носяць яго імя, стаў дзень смерці Нобеля. Прысуджэнне Нобелеўскай прэміі было даручана Каралеўскай акадэміі ў Стакгольме (на фізіцы, хіміі, эканоміцы), Каралеўскаму Каралінскаму медыка-хірургічнаму інстытуту ў Стакгольме (на фізіялогіі і медыцыне), Шведскай акадэміі (на літаратуры), Нарвешкаму парламенту (прэмія міру). Першымі лаўрэатамі Нобелеўскай прэміі ў 1901-м сталі: у галіне фізікі — немец В. Рэнтген, хіміі — галандзец Я. Хендрык Вант-Гоф, медыцыны — немец Э. Фон Берынг, літаратуры — французскі паэт Ф.А. Сюлі-Прудон, прэмію міру атрымаў заснавальнік міжнароднага Чырвонага Крыжа швейцарац А. Дзюнан і француз Ф.Пасі, адзін з заснавальнікаў міжнароднай Лігі міру, Лаўрэатам Нобелеўскай прэміі 2000 года стаў і наш зямляк, Жарас Іванавіч Алфэраў, у адзін шраг з імёнамі Эйнштэйна, Кюры, Бора, Ландау, Капіцы. 10 снежня ў Швецыі адзначаецца дзень Нобеля і ўдзямыца нацыянальны сцяг.

Было сказана

Фёдар ЯНКОЎСкі, пісьменнік, лінгвіст:
«**Не ўсё дарэгое дораца.**»

СЁННЯ

Месяц
Першая квадра 9 снежня. Месяц у сусор'і Авена.

Імяніны
Пр. Аляксея, Барыса, Васіля, Гаўрылы, Захара, Івана, Мікалая, Рамана, Сяргея, Усевалада, Якава, К. Марыі, Юліі, Андрэя, Даніэля, Рыгора.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 9.17	16.47	7.30
Віцебск	— 9.14	16.30	7.16
Магілёў	— 9.07	16.37	7.30
Гомель	— 8.55	16.42	7.47
Гродна	— 9.31	17.04	7.33
Брэст	— 9.23	17.13	7.50

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

ГРОДНА	ВІЦЕБСК	МАГІЛЕЎ
761мм рт.ст. -5..-3°C +1..+3°C	756мм рт.ст. -9..-7°C -2..0°C	753мм рт.ст. -13..-11°C -4..-2°C
БРЭСТ	МІНСК	ГОМЕЛЬ
761мм рт.ст. -5..-3°C +2..+4°C	749мм рт.ст. -9..-7°C 0..+2°C	758мм рт.ст. -14..-12°C -7..-5°C

Абазначэнні:

- няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная буря

...у суседзях

ВАРШАВА +4..+6°C	КІЕЎ -6..-4°C	РЫГА +3..+5°C
ВІЛЬНІЎ +2..+4°C	МАСКВА -12..-10°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +3..+5°C

УСМІХНЕМСЯ

Адпачывалі ў Турцыі. Гатэль спадабаўся, нумар наогул супер, а ручнікі такія пухнатыя... Ледзь чамадан закрылі...

Адаса, студэнты: — Фіма, не гуляй з Сёмам у прэферанс і не пазычай яму. — Чаму? — Ён убачыў у мяне ў кашальку пяцьсот грыўняў, заняў пяцьдзесят да стывенды, а пасля выйграў за іх астатнія.

Заўсёды трываеце бутэльку шампанскага ў халадзільніку для асаблівых выпадкаў — часам асаблівым выпадкам можа быць тое, што ў вас ёсць бутэлька шампанскага ў халадзільніку!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДАННЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ** Александр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕПІЯ: Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КІЛЯЧУК, С. ПРОТАС (першы намеснік дырэктара), Н. РАСОЎКА, С. РАСОЎКА, А. СЛАЎЕЦКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдавалі: пісьмаў — 287 18 64, падліскі і распускоўджанія — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аднакны з выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродна: 43 25 29, Гомелі: 40 91 82, Магілёве: 32 74 34, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтары: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by;> ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМА e-mail: reklama@zviazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэсаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адрэсаваныя да месці рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрухавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыестве «Вывадцытва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 22.416. Індэкс 63850. Зак. № 5377.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 9 снежня 2013 года.